

THAMSNERVIKA

Klostergods

Akkurat som storgårdene Rømme og Hov var også Nervika fra slutten av 1200-tallet klostergods under kloster i Trondheim. Nervika og Rømme tilhørte Bakke kloster og Hov tilhørte Nidarholm kloster.

I middelalderens jordebøker blir dagens Nervika skrevet på flere vis. En av de eldste dokumentsamlingene som sier noe om gårder i Norge er Diplomatarium Norvegicum fra slutten av 1200-tallet. Språket i samlinga er latin og norrøn, og her er gårdsnavnet både Niærdwiik, Nerwigh og Nervigen. Klosteret hadde mange drivere av gården. I en skriftlig kilde fra 1520–21 nevnes Oluf fra Nerwigh.

Reformasjonen kom til Danmark–Norge i 1536 og klostergodsene i Norge ble overført til Kronen, det vil si kongen som også var staten. Kongen måtte ha inntekter og solgte etter hvert noe av krongodset. Den store Nerviksgården ble solgt til Morten Larsen Lerche fra Kvikne i 1629 og var i Lerchefamilien til 1721.

Nervika omfattet en stor del av Nerøra og grenset i sør mot Hov i gata som i dag heter Grensen. Nervika hadde utover 1700-tallet flere husmannskontrakter. På 1800-tallet fikk i tillegg strandsittere bygsle tomter langs mælen mot Orkdalsfjorden der de satte seg opp egne hus.

Flere arbeidsplasser

Fra midten av 1600-tallet vokste det fram betydelig gruvedrift på Løkken Verk og Kvikne. Både kis fra gruvene og anrikt kobber fra smeltehyttene skulle videre ut i verden. Råvarene ble transportert av innleide bønder med hest og vogn. Transporten gikk til nærmeste havn som ble bygd opp på Orkedalsøren. Denne virksomheten førte til at bønder, husmenn og fiskere fikk nye arbeidsoppdrag som skaffet penger til livets opphold. På Orkedalsøren vokste det fram en egen yrkesgruppe – strandsittere – som tok seg lønnet arbeid for gruveselskapene i tillegg til å drive småbruk og

fiske. Lønn fra gruveselskapene og sesongarbeid gjorde det mulig for dem å leie grunn og sette opp egne hus.

Orkedalsøren vokste raskt og i takt med antall håndverkere og strandsittere. En skriftlig kilde med folketelling fra 1701 forteller at på Nervikas grunn bodde følgende strandsittere og deres familier: Ole Vevfer (vever), Eyrik Jonsson, Esten Laursen, Ole Olsen Nebben, Jens Kok, Rasmus Danielsen, Salomon Pedersen, Klemet Smed, Hans Bakken, Søfren Nielsen, Olle Zibrandtsen, Olle Smed, Torger Sergiant, Johan Skredder og Lars Skomager. Orkedalsøren var i ferd med å få et bymessig preg med tett bebyggelse og et omfattende tjenestetilbud innen håndverk, transport, vareutsalg, overnatting og bevertning.

Etter at Nervik-gården opphørte som krongods og private kjøpte, ble gårdens skjebne som for mange andre storgårder på 1800-tallet. Den ble delt opp i flere bruk. En periode var det tre Nerviksgårder: Den opprinnelige Nervika, Nerviksmyra, som også ble kalt Pernervika etter Peder Olsen Klemetsmo som eide den fra 1861, og Skjerve-Nervika som ble fraskilt og kjøpt av Mikkel Skjerve ca 1840.

Familien Thams

Thams-familien sikret seg både Nerviksmyra og Skjervenervika på slutten av 1800-tallet og den nye eiendommen ble kalt Thamsnervika. I tillegg til hovedbruket på 238 mål, strandområdet og sjøgrunn, omfattet Thamsnervika flere husmannsplasser helt fra nordøst mot grensa til Viggja: Storaune og Lilleaune, og rundt om på Orkedalsøren: Nerviksaune, Nerviksløkka, Nerviksbukta, Nerviksberget, Nerviksdalen og Nerviksmon.

Kilder: Elsa Reiersen: Fenomenet Thams, Håkon Hoff: Orkangerboka, Paul Nissen: Orkanger.info, Store Norske Leksikon: snl.no